

Posudek bakalářské práce Terezy Vondrové: Prof. PhDr. Zdeněk Fiala, DrSc., FF UK, Praha 2018, 64 s.

Tereza Vondrová si jako téma své bakalářské práce odvážně vybrala zpracování biografie významného historika, archiváře a především pedagoga pražské filozofické fakulty prof. Zdeňka Fialy. Toto rozhodnutí lze uvítat a ocenit tím spíše, že kromě příležitostných textů, zejm. nekrologů, zatím Z. Fialovi nebyla větší pozornost věnována. Autorka pro svou práci využila především osobní fond Z. Fialy uložený v Národním archivu, dále prameny uložené v Archivu Univerzity Karlovy v Praze (nesprávně nazývané jako osobní fond ZF, jde spíše o jeho osobní spis), měla možnost vést rovněž rozhovory se spolupracovníky a kolegy Z. Fialy Marií Bláhovou a Ivanem Hlaváčkem (o metodice vedení těchto rozhovorů s ohledem na metodu oral history se bohužel nic nedozvídáme).

Ačkoli autorka deklarovala cíle své práce velice široce (viz s. 7), reálně se zaměřila na tradičně strukturovanou biografii rozčleněnou do 4 kapitol (životopis Z. Fialy, charakteristika jeho archivní a pedagogické činnosti a vybraných částí jeho díla – tedy pronikavé metodologické statě Diplomatika – jedna nebo dvě? a poté jeho dvou velkých fresek (Přemyslovské a Předhusitské Čechy), které dosáhly velké obliby i mezi širší veřejností. Napsat dobře zpracovanou, vyváženou a pramenně i metodologicky dobře ukotvenou biografickou práci je úkol velice obtížný a přesahuje možnosti bakalářské práce.

Práce Terezy Vondrové založená spíše popisně než úvahově plní v zásadě nároky kladené na bakalářskou práci v tom smyslu, že autorka pracovala s primárními prameny i relevantní literaturou; heuristika jí pak umožnila strukturovat práci, jak bylo naznačeno, řada obsažených informací je podložena a argumentována na základě pramenné heuristiky.

K práci lze zároveň vznést některé připomínky, částečně formálního, částečně koncepčního charakteru.

1. Autorka se dopustila některých překlepů a nepřesností, místy chyb v interpunkci, které však nejsou důležité. Z věcných chyb upozorňuji na pravděpodobný překlep již v titulu práce v datu úmrtí Zdeňka Fialy (zemřel 8. 3., nikoli 3. 8. 1975); na s. 16 hovoří o Státním ústředním archivu v Praze k roku 1949 (má jít o Ústřední archiv Ministerstva vnitra), na s. 25 se mluví o České republice v 70. letech 20. století, na s. 29 o prof. Hledíkové jako o ředitelce Českého historického ústavu v Římě (byla jí do roku 2009), autorem repliky na Fialovu stať o diplomacie nebyl Josef Kauzal (s. 36), ale Josef Hanzal (K úvahám o novodobé diplomacie. Archivní časopis 11, 1961, s. 167-169).
2. Autorka nepoužívá místy korektní citace. Například tam, kde cituje studie ze sborníků (v případě dvou studií Ivana Hlaváčka, a to ve sborníku In memoriam Zdeňka Fialy a ve sborníku 200 let pomocných věd historických). Vytknout lze i to, že jsou parafrázovány některé texty, které autorka prokazatelně používala, ale nejsou citovány. Týká se to například replik na Fialovu stať Diplomatika – jedna nebo dvě?, ale i jeho závěrečného shrnutí (Na závěr diskuse o novodobé diplomacie, Archivní časopis 12/1962, s. 113-118).
3. Autorka často přejímá nekriticky některé pasáže z literatury, popř. z pramenů (např. s. 15 ze Spěváčkova nekrologu).
4. Uchopit mnohovrstevnou osobnost Zdeňka Fialy ve vývoji historiografie, archivnictví, dějin filozofické fakulty, ale i obecně politických a kulturních dějin je věcí velice obtížnou, ne-li nemožnou, už jen pro malou pramennou základnu, ale možná i dosud malý odstup od příslušných událostí. Bakalářskou práci by přesáhl pokus zasadit Fialovu činnost a jeho dílo do dobového rámce a přihlédnout v tomto smyslu alespoň k nejnovějším pracím k univerzitním dějinám (např. J. Jareš – M. Spurný – K. Volná:

Náměstí Krasnoarmějců 2, Praha 2012; K. Volná a kol.: Prověřená fakulta. KSČ na FF UK v letech 1969–1989. Praha 2009; Josef Petráň: Filozofové dělají revoluci. Praha 2015; František Šmahel: Alma mater Pragensis. Praha 2016); k Fialovi dále velice zajímavě M. Bláhová: Profesor Zdeněk Fiala 5. 5. 1922 – 8. 3. 1975. Historický obzor 3, č. 7/8, 1992, s. 240; možno též upozornit na Rozhovor s prof. dr. Marií Bláhovou. Západočeské archivy 2012.

Práce Terezy Vondrové může být jistým úvodem do studia osobnosti Z. Fialy. Bylo by zajímavé vysledovat podrobněji jeho archivní praxi, která byla sice relativně krátká, ale pro Z. Fialu zcela určující, ať již v organizační, tak pedagogické práci. Zajímavé by mohlo být rovněž sestavení reprezentativního vzorku řízených rozhovorů Fialových žáků, který by mohl přinést důležité informace týkající se Zdeňka Fialy a vývoje naší historiografie v 50.–70. letech 20. století.

Bakalářskou práci Terezy Vondrové doporučuji k obhajobě.
Navrhuji známku: velmi dobře

V Praze dne 4. 6. 2018
Jan Kahuda, Národní archiv